

"Како можеше Захаријадис во Атина слободно да се шета, а кога дојде на слободната територијата, на партизаните веднаш да им нареди фронтално војување. Генерал Маркос му се спротивстави велејќи дека ние не сме подготвени така да војуваме, но беше сменет. Всушност, Маркос беше во право кога на генералниот секретар на КПГ, му велеше дека ние не сме вооружени за таков начин на војување, затоа и ги губевме позициите, а фашистичката војска стануваше сè посилен. Мислам дека токму поради политиката на Захаријадис се случи крахот на ДАГ, иако не верувам дека ќе можевме уште многу да издржиме, сепак сигурно немаше толку брзо да пропаднеме", потенцира Ѓорѓи Мацков.

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Некогашниот учесник во Граѓанската војна во Грција, Ѓорѓи Мацков, е роден во далечната 1930 година, во село Сетина, Леринско, каде завршил и основно образование. Всушност, во Граѓанската војна била вклучена генерацијата родена 1928-1931 година. Поконкретно, нашиот соговорник во 1947 година се вклучил во Демократската армија на Грција. Неговата Сетина ѝ припаѓала на ослободената територија на партизаните, па така тој и многумина од селото биле мобилизирани во револуционерното движење. И тој, како и многуте наши претходни соговорници, учествувал во оваа војна, која се водела против кралска Грција, бидејќи КПГ им ветувала на Македонците дека ќе добијат демократски права. Цел било да се преслика ситуацијата од тогашна Југославија.

"Борбата се водеше за Грција да стане демократска држава. Нè убедуваа дека

НÈ УБЕДУВАА ДЕКА СЕ БОРИМЕ ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА,
ЃОРЃИ МАЦКОВ

ПОЛИТИКАТА Н БЕШЕ ПРЕД

Дали Граѓанската војна во Грција, по случувањата во неа, потсетува на онаа во Македонија во 2001 година?

"Таква споредба можеше да се забележи од случувањата при крајот на 1949 година. Всушност, тоа и го почувствувавме кога се примени силна офанзива за да се исчистат македонските села", одговара Мацков, кој досега неколку пати ја посетил родната Сетина.

се бориме за човекови права, а ни ветуваа дека ние, Македонците, ќе добиеме училишта на македонски јазик. Во 1948-1949 година имаше училиште на македонски јазик, и тоа во селото Желево. Всушност, прво се подготви кадар, а потоа се отворија училиштата, но не за долго", вели Мацков.

АКЦИИ ПРОТИВ МОНАРХОФАШИСТИТЕ

Во однос на прашањето за акциите против монархофашистите, тој го истакнува своето учество во борбите кај Фал-

КАТА ВОЈНА ВО ГРЦИЈА: ЃОРЃИ МАЦКОВ

цата-Костурско во 1947 година, но исто така, и учеството во оние во селото Загоричани, кое било опколено од монархофашистичката војска и полиција. Тогаш партизаните прв пат употребиле артилерија. Ги спомнува и акциите на Вичо и во Сињачко.

Како учесник во војната бил директно вклучен во единицата, односно во чета-

кавме размената и го миниравме патот. Монархофашистите се движеле од Костур, Сињачко кон Богатско. Имаше 12 камиони. Ги дочекавме наутро, а камионите им ги миниравме. Потоа дојдоа авионите и нас нè бомбардираа. Пристигна друга монархофашистичка војска од Костур. Во Сињачко војувавме до нокта. Имавме и жртви. Тука загинаа и два англиски офицера", раскажува Мацков.

Овој партизан се борел и на Вичо, како и во реонот на Мала Бигла над Лерин. Не учествувал на Грамос, но сепак таму заминал поради друга задача, односно со неколкумина требало да го префрлат на Грамос генералниот секретар на КПГ, каде што всушност се наоѓал штабот на партизаните.

"Во февруари 1948 година Захаријадис излезе од Атина. Но, не знам дали на нашата слободна територија дојде преку Југославија или преку Лерин. Нашата единица беше лоцирана на слободната територија која го зафаќаше просторот од Смордеж, Косинец кон Костур, близу албанската граница. Добивме наредба, десеттина луѓе во кои имаа доверба, генералниот секретар да го префрлиме во штабот на Грамос. Но, откако дојде тој нареди да не се војува партизански, туку фронтално, гради в гради. Тоа беше голема грешка. Во меѓувреме слушнавме дека Захаријадис го сменил генерал Маркос. Тоа се случуваше на крајот на 1948 година. Оттогаш почнавме фронтално да војуваме, имавме многу жртви и ги губевме позициите", се потсетува борецот Мацков.

Во јуни 1949 година Мацков се повлекол од преспанскиот дел во Македонија. Тука работел како помошник електричар, при што истовремено учел и технички вечерни школи. Потоа му се посветил на столарскиот занает, а работниот век го завршил како директор во столарско претпријатие.

ФРОНТАЛНО ВОЈУВАЊЕ

"Мислам дека политиката на Захаријадис беше предавничка. Деведесет отсто од ова мое кажување е точно. Не знам дали некој може да ме демантира. Како можеше Захаријадис слободно да се шета во Атина, а кога дојде на слободната територија на партизаните веднаш да им нареди фронтално да војуваат. Генерал Маркос му се спротивстави велејќи дека ние не сме подготвени така да војуваме, но веднаш потоа беше сменет. Всушност, Маркос беше во право кога на генералниот секретар на КПГ му велеше дека ние не сме вооружени за таков начин на војување, па затоа и ги губевме позициите, а фашистичката војска стануваше сè посилна. Мислам дека токму поради политиката на Захаријадис се случи крахот на ДАГ, иако не верував дека ќе можеме уште многу да издржиме, сепак сигурно немаше толку брзо да пропаднеме", посочува Мацков.

На прашањето дали КПГ манипулираше со македонските партизани и со тоа што дозволи привремено да работат училишта на македонски јазик, на некој начин ги условуваше Македонците да се борат во Граѓанската војна?

"Многумина го тврдат тоа. Всушност, ни прочитаа наредба дека треба да се зборува на грчки јазик за да разберат сите. Грците не ни ги дадоа училиштата за што наводно многу се грижеле, туку македонските раководители сами успеаја да ги извојуваат, односно да ги добијат. На еден конгрес во Бабчор беше кажано дека македонското раководство само си ги извојувало правата. Во војната учествувавме под притисокот дека има потреба во неа да се ангажираат и Македонците. Училиштата постоеја кратко време, по што се распаднаа", вели нашиот соговорник.

Дали Граѓанската војна во Грција потсетува на онаа која во Македонија се случи во 2001 година?

"Таква споредба можеше да се забележи од случувањата при крајот на 1949 година. Всушност, тоа и го почувствувавме кога се примени силна офанзива за да се исчистат македонските села", одговара Мацков, кој досега неколку пати ја посетил родната Сетина.

(Серијата "Сеќавања" се реализира во соработка со Ташко Јованов)

ЃОРЃИ МАЦКОВ
ФОТОГРАФИРАН ВО СЕЛО
БРЕЗНИЦА, КОСТУРСКО,
1948 ГОДИНА

А ЗАХАРИЈАДИС АВНИЧКА!

та во состав на 18. бригада. Таму бил 12-13 месеци, а потоа во 1948 година, кога единицата била прегрупирана, се вклучил во техничката единица за минирање.

"Имавме некои информации дека ќе се врши размена на монархофашистичката војска од Кожани во Костур. Ја че-

Неговата единица војувала и во Калугерица, на Трсјанската Планина и во Турија. Но, како што раскажува нашиот соговорник, на монархофашистите им дошла огромна помош, поради што партизаните се повлекле и ДАГ капитулираа.

"Ни прочитаа наредба дека треба да се зборува на грчки јазик за сите да разберат. Грците не ни ги дадоа училиштата затоа што наводно биле многу загрижени, туку македонските раководители успеаја сами да ги извојуваат. На еден конгрес во Бабчор беше кажано дека македонското раководство само си ги извојувало правата. Во војната учествувавме под притисок дека има потреба во неа да учествуваат Македонци. Училиштата постоеја кратко време, по што се распаднаа", вели партизанот Ѓорѓи Мацков.